

HIV ĐÃ HOÀNH HÀNH TỪ HÀNG TRĂM NĂM TRƯỚC

HIV hoành hành từ sớm hơn tính toán của giới khoa học. Ảnh: SPL.

Sự ra đời rầm rộ của các thành phố tại khu vực phụ cận sa mạc Sahara ở châu Phi trong những năm đầu thế kỷ 20 đã ch&a

HIV hoành hành từ sớm hơn tính toán của giới khoa học. Ảnh: SPL.

Sự ra đời rầm rộ của các thành phố tại khu vực phụ cận sa mạc Sahara ở châu Phi trong những năm đầu thế kỷ 20 đã châm ngòi cho sự lây lan của virus gây bệnh AIDS. Virus này xuất hiện trên Trái đất sớm hơn nhiều so với tính toán của giới khoa học.

Hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải (AIDS) được phát hiện lần đầu tiên vào năm 1981 tại Mỹ, nhưng thực ra căn bệnh này đã chung sống với con người từ nhiều thập kỷ trước đó.

Trong một nghiên cứu mới được công bố, các chuyên gia Đại học Arizona (Mỹ) tìm thấy tổ tiên của một chủng HIV gây nên phần lớn ca bệnh AIDS trong một mẫu máu lấy từ một người ở Kinshasa (thủ đô CHDC Congo) vào năm 1959. Hồi đó Kinshasa còn là thuộc địa của Bỉ được biết đến với cái tên Leopoldville.

Năm 2008, nhóm nghiên cứu lại tìm thấy nguồn gốc một chủng HIV khác trong mẫu máu một bệnh nhân cũng tại Kinshasa lấy từ năm 1960. Sau khi phân tích những khác biệt về gene giữa

hai chủng virus và tính toán khoảng thời gian để những khác biệt này xuất hiện, các chuyên gia nhận định rằng, rất có thể chúng có chung một tổ tiên và bắt đầu tách làm hai chủng từ ít nhất 50 năm trước.

"Đây là lần đầu tiên chúng ta có cơ hội so sánh hai chủng HIV tương đối lâu đời. Điều đó giúp chúng tôi xác định tốc độ tiến hóa của chúng, thời điểm mà chúng lây nhiễm sang con người, những nhân tố khiến chúng trở thành tác nhân gây bệnh đáng sợ ở người", tiến sĩ Michael Worobey, trưởng nhóm nghiên cứu, phát biểu.

Các phân tích gene cho thấy HIV đã xuất hiện trong khoảng thời gian từ năm 1884 tới 1924, giai đoạn mà các thành phố mọc lên như nấm ở châu Phi. Các nhà khoa học cho rằng tổ tiên của HIV là một virus chỉ sinh sống trên cơ thể loài tinh tinh ở châu Phi. Sau đó virus "nhảy" sang một số người khi họ giết và ăn thịt tinh tinh. Nhiều người bị nhiễm virus theo cách đó, nhưng họ chiếm tỷ lệ quá nhỏ nên trong suốt một thời gian dài, HIV có tốc độ lây nhiễm rất thấp.

Nhưng sự phát triển ồ ạt của các thành phố ở châu Phi đã thay đổi điều đó. Sự tập trung đông người tại những khu vực đô thị đã mang đến nhiều cơ hội lây nhiễm hơn cho HIV. Bên cạnh đó, virus lại nhận được sự hỗ trợ to lớn từ sự bùng nổ của nạn mại dâm tại các thành phố trong những năm đầu thế kỷ 20.

"Sự thay đổi mật độ dân cư và lối sống ở đô thị đã tạo điều kiện cho HIV bùng phát khắp toàn cầu", tiến sĩ Michael Worobey kết luận. Các chuyên gia khẳng định việc HIV chỉ bị phát hiện sau 70 năm chung sống với con người chẳng có gì lạ, bởi phải mất vài năm các triệu chứng của bệnh mới phát tác. "Độ trễ thời gian" quá lớn khiến vai trò của virus ít được chú ý.

Giáo sư Paul Clark, chuyên gia về lịch sử tiến hóa tại Đại học Edinburgh (Anh), cho rằng phát hiện của Đại học Arizona có thể giúp các chuyên gia xác định quá trình tiến hóa của HIV. Theo ông, HIV-1, chủng virus gây nên 95% ca bệnh AIDS ngày nay, có thể đã xuất hiện lần đầu tại thủ đô của Congo.